MAATALOUS

JOHANNES TERVO

Jussi Tunkkarin mielestä Lean-johtamisopeista on ollut käytännön hyötyä maitotilan töiden järjestelemisessä. Tässä saavat pihattonavetan kuivikkeet kyytiä.

Työtaparemontti tuotti tulosta

Valion tilaama johtamiskurssi on tehostanut työskentelyä maitotiloilla. Tuo tullessais, vie mennessäis -sanonta kuvaa työtapaa.

SEINÄJOKI (MT)
Navetan työmäärästä hävisi kolmannes pois ja tuotettu laatu parani. Se ei vaatinut investointeja vaan uutta työnjakoa. Seisoskelu ja odottelu jäivät pois.

Näin kuvailee maidontuottaja **Hannu Kemoff** Lean-johtamisfilosofian hyötyjä.

Hän pyörittää sadan lehmän navettaa Lapin Tervolassa.

Kemoff on opiskellut vuoden päivät Suomen yrittäjäopiston räätälöimällä Lean-johtamiskurssilla. Kurssin tilasi Valio, ja sitä tarjottiin valiolaisille maidontuottajille.

Opiskeltavaan aiheeseen Kemoff on kuitenkin perehtynyt jo viiden vuoden ajan. Aluksi hän innostui asiasta luettuaan Lean-johtamisoppeja kirjoista.

”Tämä on jatkuvan parantamisen malli. Tuo tullessais, vie mennessäis -sanonta kuvaa tätä filosofiaa”, kertoo toinen kurssilainen, kehityspäällikkö **Jaana Kiljunen** Valiolta.

Vanhat rutiinit roskiin

Maitotilojen johtamiskoulutuksen taustalla oli ajatus siitä, että muuttuvilla maitotiloilla tarvitaan uudenlaisia työtapoja.

Kun lypsettäviä lehmiä on navetassa vaikkapa sata kappaletta kuten Kemoffilla, mitään ylimääräistä ei kannata tehdä. Jokaisen työvaiheen tarpeellisuus ja siihen käytettävä aika on syytä miettiä tarkasti.

”Vanhat rutiinit eivät toimi uusissa yksiköissä”, Kiljunen sanoo.

Käytännön esimerkki löytyy kurssia suorittavan veteliläisen **Jussi Tunkkarin** tilalta. Ennen vanhaan lehmien utareita pyyhittiin ennen lypsyä niin antaumuksella, että puuhaan saattoi kulua minuutti. Tällainen ei vetele, kun tilalla on 250 lehmää, jotka lypsetään kolme kertaa päivässä. Puhdistuksen pitää normaalitilanteessa sujua sekunneissa.

”Perimmäisenä tavoitteena ei kuitenkaan ole se, että tehdään asioita nopeasti, vaan se, ettei tehdä turhaa”, Tunkkari korostaa.

Turhaksi hän ei luokittele esimerkiksi lehmän hyvinvoinnista huolehtimista.

”Pidän navetan sisällä lehmää asiakkaana. Kun lehmälle tarjotaan tilaa, ruokaa ja lepoa, maito tulee sivutuotteena.”

Kemoffin tilalla yhden ulkopuolisen työntekijän työpanos onnistuttiin korvaamaan, kun työt järjestettiin uudella tavalla.

”Ylilaatu ei kannata”

Kiljunen kehottaa kyseenalaistamaan myös sen, kuinka viimeisen päälle asiat tehdään. Tämä on monelle suomalaiselle outo ajatus – meillä on totuttu siihen, että aina pitää pyrkiä tekemään asiat mahdollisimman tarkasti ja hyvin.

”Ylilaatua ei kannata tehdä. Rimaa ei kannata panna liian korkealle.”

Kemoffin mukaan kyse on arvonlisän tuottamisesta. Työaikana koetetaan tuottaa mahdollisimman paljon arvonlisää ja karsia pois hukkaa. Hukka on sellaista työtä, joka ei tuota euroja.

Samaa ajattelutapaa sovelletaan Valion meijereissä. Kun tavoitteena on tuottaa maidosta jugurttia, tulos on sitä parempi, mitä sutjakkaammin jugurttipurkki putkahtaa tehtaasta ulos. Ylimääräinen tehtaassa käytetty aika merkitsee turhia kustannuksia.

Huomio olennaiseen

Kurssin suorittajat ovat käyneet Seinäjoella yhtenätoista lähiopiskelupäivänä ja lisäksi opintomatkalla Tanskassa. Kurssin aikana on puntaroitu omien maatilojen parannuskohtia ja tavoitteita.

”Maatalouden toimintaympäristössä tapahtuu koko ajan muutoksia. Täällä keskitytään niihin asioihin, jotka ovat yrittäjien omissa näpeissä”, sanoo kehitysjohtaja **Jorma Kukkeenmäki** Suomen yrittäjäopistosta.

”Parasta on ollut legoilla leikkiminen”, Kemoff sanoo eikä laske leikkiä.

Kurssilaiset kellottivat, kuinka kauan kuluu aikaa legolentokoneen rakentamiseen, kun homma tehdään tehtaan ohjeiden mukaan tai Lean-oppeja noudattaen. Jälkimmäisellä tavalla aikaa kului alle kolmannes verrattuna ohjeiden mukaiseen rakentamiseen. ”Kyllä, olemme täällä ihan Lean-uskovaisia”, Kiljunen nauraa.

HANNA LENSU

LEAN-JOHTAMISOPPI

Perustuu Toyotan kehittämään malliin

Lean-ajattelu on johtamisfilosofia, jossa tavoitellaan tuottamattomien toimintojen poistamista. Samalla pyritään parantamaan asiakastyytyväisyyttä ja laatua, pienentämään toiminnan kustannuksia ja lyhentämään tuotannon läpimenoaikaa.

Arvoa tuottamattomiksi toiminnoiksi luokitellaan muun muassa kuljetukset, varastot, odotusaika ja ylituotanto.

Filosofia perustuu japanilaisen autonvalmistajan Toyotan kehittämiin toimintatapoihin.

Monen sadan lehmän navetassa työvaiheiden tarkka ennakkosuunnittelu on tärkeää.

Yrittäjä Jussi Tunkkari (oik.) ja Jimi Järvelä suunnittelevat appeen tekoa. Tilan töissä ahertaa kuusi henkilöä, joista 3,5 on yrittäjiä, Tunkkari kertoo.

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %

Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä	
Agrimarket	163 ⇆
Avena	163 ⇆
Fazer	160–167 ⇆
Helsingin Mylly[1]	150–166 ⇆
Kesko	149–163 ⇆
Kinnusen Mylly[2]	169 ⇆
Myllyn Paras	165 ⇆
Raisioagro	166 ⇆
Viking Malt (mallas)	165 ⇆
Luomuvehnä	
Agrimarket	215 ⇆
Fazer (valk. väh. 12 %)	263 ⇆
Rehuvehnä	
Agrimarket	136–140 ↑
A-Rehu	130–138 ⇆
Avena	138 ⇆
Kesko	138–139 ⇆
Kinnusen Mylly	149 ⇆
Raisioagro	134–149 ⇆
Satarehu	135 ↑
Luomurehuvehnä	
Agrimarket	140–170 ⇆
Rehuohra	
Agrimarket	133–141 ⇆
Altia	143 ⇆
A-Rehu	133–143 ⇆
Avena	123–138 ⇆
Kesko	133–140 ⇆
Kinnusen Mylly	148–153 ⇆
Raisioagro	130–141 ⇆
Mallasohra	
Agrimarket	150–155 ↓
Avena	153 ↓
Raisioagro	155–158 ↓
Viking Malt (mallas & ents.)	155 ⇆
Luomumallasohra	
Agrimarket	210 ⇆
Elintarvikeohra	
Viking Malt	145 ⇆
Entsyymiohra	
Agrimarket (Saana)	147 ⇆
Luomurehuohra	
Agrimarket	155–185 ⇆
Suurimo-ohra	
Raisioagro	150 ⇆
Rehukaura	
Agrimarket	137 ↓
–vienti, myllykaura	137 ↓
A-Rehu	128–138 ↑
Avena (elintarvikek.)	125–136 ↓
Kesko (vienti)	127–137 ⇆
Kinnusen Mylly	125–130 ⇆
Raisioagro	104–119 ⇆
Satarehu	135 ⇆
Suurimokaura	
Fazer	144 ⇆
Helsingin Mylly	140 ⇆
Myllyn Paras	144 ⇆
Raisioagro	138–145 ⇆
Polar oats	160 ⇆
Luomukaura	
Agrimarket	220 ⇆
Fazer (suurimo)	258 ⇆
Helsingin Mylly (suurimo)	225–255 ⇆
Polar oats	230 ⇆
Luomurehukaura	
Agrimarket	147–175 ⇆
Kinnusen Mylly	175 ⇆
Kuitukaura	
Raisioagro	145 ⇆
Ruis	
Agrimarket	160 ⇆
Avena	158 ⇆
Fazer	170 ⇆
Kinnusen Mylly [3]	170 ⇆
Myllyn Paras	168 ⇆
Raisioagro	164-171 ⇆
Luomuruis	
Agrimarket	240 ⇆
Fazer	265 ⇆
Kevätrypsi ja -rapsi	
Avena	346–366 ⇆
Luomurypsi	
Agrimarket	495–545 ⇆
Härkäpapu	
Raisioagro	198 ⇆
Luomuhärkäpapu	
Agrimarket	240 ⇆
Kinnusen Mylly	275 ⇆
Luomurehuherne	
Agrimarket	242–260 ⇆
Luomuruokaherne	
Agrimarket	360 ⇆
Luomuspeltti	
Birkkalan tila	600 ⇆

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ⇆ laskenut ↓ viikon takaisesta.

1) Sako vähintään 220, valkuainen 11,5–12,5 %: 150 e, valkuainen 12,6 %–: 166 e.
2) Sako vähintään 180, valkuainen 12,0 %, hehtolitrapaino 78.
3) Hehtolitrapaino vähintään 71, sako 75.

Hintatiedot ostajilta

Ukrainassa on nyt kuivinta 50 vuoteen

Euroopan vilja-aittoihin lukeutuvassa Ukrainassa kärsitään pahimmasta syksyn kuivuudesta 50 vuoteen. Syysviljoista 14 prosenttia on yhä kylvämättä, puolet kylvetyistä ei ole orastunut ja orastuneistakin kolmannes on heikkoja.

Konsulttiyhtiö Ukragro arvioi loppuviikolla, että Ukrainan vehnäsato saattaa supistua kolmanneksen ensi vuonna. Maan maatalousministeriö kaavailee varmuusvarastojen kasvattamista.

Suomessa toimitaan toisin. Huoltovarmuuskeskus avasi viikko sitten tarjouskilpailun 42 miljoonasta vehnäkilosta ja neljästä miljoonasta ohrakilosta.

Viljan maailmanmarkkinahinnat pysyttelivät ennallaan viime viikolla, mutta euron heikkeneminen suhteessa dollariin vahvisti euromääräisiä hintoja.

Lähin vehnäfutuuri harppasi viikossa viisi euroa tonnilta ylöspäin ja päätyi perjantaina 185,75 euroon.

Kurssimuutokset eivät ole kuitenkaan saaneet eurooppalaista vehnää liikkeelle.

Komissio myönsi viime viikolla vientiluvan 293 miljoonalle vehnäkilolle.

Heinäkuun alun jälkeen vehnän vientilupia on myönnetty 7,1 miljardia kiloa, mikä on lähes kolmannes vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuosi sitten. Suomessa rehuvehnän ostotarjouksia nostettiin lievästi ja rehukaurassa on viitteitä laskusta.

VEIKKO NIITTYMAA

Lampurit huolissaan lomitusheikennyksistä

Maatalouslomitukseen esitetyt heikennykset kohdistuisivat poikkeuksellisen voimakkaasti lammastalousyrittäjiin, Suomen Lammasyhdistys toteaa torstaisen syyskokouksensa julkilausumassa.

Syynä on lampaan eläinyksikkökerroin lomitusjärjestelmässä. Lomituksessa yli kuuden kuukauden ikäinen lammas lasketaan 0,1 eläinyksiköksi.

Lomaoikeuteen tarvitaan jatkossa kuusi eläinyksikköä, kun nyt riittää neljä.

Lampureiden jaksamisvaikeudet ovat lisääntyneet viime vuosina, yhdistys toteaa. Jaksamista tukevien lomituspalveluiden rajaaminen pahentaisi tilannetta entisestään. Muutokset voisivat välillisesti uhata myös eläinten hyvinvointia.

Lammasyhdistys sai syyskokouksessa uuden puheenjohtajan seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Lampuri **Petri Leinosella** on runsaan 150 suomenlammasuuhen katras Torniossa.

Lisäksi yhdistyksen hallitukseen valittiin lampurit **Christer Ollqvist** Vöyrilta, **Kaarin Knuuttila** Elimäeltä ja **Anne Jurva** Tervolasta. Ollqvist edustaa yhdistystä MTK:n lammasjaostossa.

Vuoden Lammastila on **Matti** ja **Silja Rissasen** maatila Sodankylästä.

Perusteluissa Rissasten maatilan todetaan olevan mallikelpoisesti hoidettu pitkän linjan lammastila, jossa on korkea tuotostaso. Matti Rissanen on osallistunut aktiivisesti lammassektorin edunvalvontaan.

Runnilla pidettyyn kolmipäiväiseen tapahtumaan osallistui yli sata lammastalousyrittäjää ja sidosryhmien edustajaa.

SATU LEHTONEN

Viljaketjuun etsittiin oppia naapurimaista

TAMPERE (MT)
Viljaa on viety Virosta vasta kymmenen vuotta, mutta vienti on nyt nopeassa kasvussa. Vienti voi yltää 900 000 tonniin kuluvalla kaudella, arvioi **Margus Ameerikas** Baltic Agrosta.

Baltic Agro on osa tanskalaista DLA:ta, kuten myös Hankkija.

Baltic Agro lähettää viljan hinnan asiakkailleen päivittäin tekstiviestillä. Viljelijä voi vastata viestiin ja silloin kauppasopimus on tehty. Hinta määräytyy viljapörssien mukaan.

Ameerikas kertoo, että myös muilla ostajilla on samanlaisia järjestelmiä, ja moni viljelijä tilaa viestit kaikilta ostajilta.

Virossa vehnällä on viisi eri laatukategoriaa. Ameerikas uskoo, että se voi olla yksi syy, miksi rehuvehnästä maksetaan Virossa Suomea paremmin.

Ameerikas puhui PI-johtamiskoulun viljafoorumissa torstaina.

Satamat ja mainoslauseet kuntoon

MTK:n valtuuskunnan puheenjohtaja **Tommi Lunttila** totesi, että Suomessa pitää päästä pois ajatuksesta, että viedään ylijäämää. Sen sijaan täytyisi ajatella, että viedään laatutuotetta, maailman puhtainta viljaa.

Lunttilan mielestä on omituista, että vaikka suomalainen kaura on maailman parasta ja sitä halutaan, niin kauran hinta on matala.

Laatua korosti myös MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman**. ”Ostajille pitää kertoa selvästi, mitä meillä on. Tuotamme laatua, ja siitä on saatava lisähinta, joka kattaa vientikulut.”

Copa-Cogecan pääsihteerin **Pekka Pesosen** mukaan Euroopan maatalouden kilpailukyvylle ratkaisevaa on kasvinjalostuksen kehitys ja siten satotasojen nousu. Riskinä on, että kasvinjalostajien toiminta ja lupakäytännöt säädellään EU:ssa liian tiukoiksi ja kalliiksi ja siten pienille toimijoille mahdottomiksi.

”Logistiikka ja satamat pitää saada kuntoon. Edes Keski-Euroopassa ei ole paljon suuria satamia”, Pesonen totesi infrastruktuurin kehitystarpeista.

Schulman oli huolissaan, että laivakalusto maailmalla vähenee ja hidastaa vientiä. Lisäksi satamia voidaan joutua remontoimaan myös viljaa ostavissa maissa Euroopan lisäksi.

Uusiksi suomalaisen viljan vientikohteiksi Pesonen ehdottaa Arabimaita, jonne voitaisiin viedä ohraa kameleiden rehuksi, sekä Japania, jossa mallasohran kysyntä kasvaa.

Lannoite- ja konekustannukset kuriin

Ruotsalainen viljanviljelijä **Petter Ström** kertoi pyrkivänsä kasvattamaan tilansa pinta-alaa, mutta koneissa ja lannoitteissa hän säästää.

Sadan hehtaarin tilalla on yksi traktori, kylvökone, puimuri ja kuivuri. Muita koneita ei ole, jolloin konekustannukset pysyvät maltillisina.

Peltotöissä tehdään yhteistyötä naapureiden kanssa, ja kylvöurakointi tuo tilalle lisätuloja.

Lannoitelaskua pienentää biokaasulaitoksen ja jätevedenpuhdistamon lannoitevalmisteiden käyttö.

”Monipuolinen kasvivalikoima pienentää riskejä ja tasaa työhuippuja”, kertoi nurmijärveläinen **Kallepekka Toivonen**.

Hänellä on strategiana viljellä erikoiskasveja, joita voi viljellä viljatilan koneilla. Viljelykierrossa on tällä hetkellä kumina, syys- ja kevätrapsi, syys- ja kevätvehnä, ruis, kaura ja suojavyöhykenurmea. Syysviljoja hän pyrkii viljelemään mahdollisimman paljon.

Korkeintaan 5000 euroa peltohehtaarista

Asiantuntija **Jarmo Keskinen** Pro Agria Etelä-Suomesta puhui tilojen maksuvalmiudesta. ”Paras tapa sotkea taloutensa on maksaa ylihintaa lisämaasta”, hän totesi.

Keskisen mukaan oikea vuokra pellosta on 250 euroa hehtaarilta. Lisämaalle 5 000 euroa hehtaarilta on yläraja, jotta osto olisi kannattava.

Keskinen totesi, että joku voi tosin tulla onnelliseksi lisämaasta, vaikka se tekisi silkkaa tappiota. Hän muistutti, että vain itsensä maksava investointi on kannattava.

Yleisökommenttina investointeihin todettiin, että maatiloilla pitää investoida etenkin ammattitaitoon ja maan kasvukuntoon.

Koneet eivät ole ainut investointikohde, kuten yleensä ajatellaan. Lisäksi joskus tuotannon supistamisella voidaan päästä parempaan taloudelliseen tulokseen kuin laajentamisella.

TUURE KIVIRANTA

Varmuusvarastoista myydään viljaa

Huoltovarmuuskeskus käynnistää tänään maanantaina tarjouskilpailun, joka koskee varmuusvarastoista myytävää viljaa. Kaupan on 42 miljoonaa kiloa vehnää ja neljä miljoonaa kiloa ohraa.

Myytävästä viljasta on muodostettu kauppaeriä, joista tarjouksia pyydetään. Kauppaeriä koskevat tiedot, kuten sijainti, laatu ja määrät ovat luottamuksellisia.

Tarjouskilpailuun osallistuvien tulee toimittaa Huoltovarmuuskeskukseen allekirjoitettu salassapitositoumus ennen kauppaerätietojen luovuttamista.

Tarjouskilpailun ohjeet ja ehdot ovat Huoltovarmuuskeskuksen kotisivuilla www.huoltovarmuus.fi. Kirjallisen tarjouksen tulee olla perillä 23.11. kello 12 mennessä.

SATU LEHTONEN